

Registratienummer
2.47652
Fatale datum raadsbesluit
16 april 2003

Opgesteld door, telefoonnummer
Erna aan de Stegge, 2399

Programma
Cultuur

Portefeuillehouder
A.J.F.M. Hirdes

Onderwerp van het voorstel
Atelier- en broedplaatsenbeleid

Voorstel om te besluiten

De uitgangspunten voor het atelier- en broedplaatsenbeleid vast te stellen, zoals beschreven in de bijgevoegde notitie 'Ateliers en broedplaatsen'.

- 1 Korte inhoud van het voorstel
In bijgevoegde bijlage zijn de beleidslijnen voor het atelier- en broedplaatsenbeleid opnieuw samengevat. Gevraagd wordt om de Raad voor te stellen met de inhoud van deze notitie in te stemmen.
- 2 Inleiding
In een eerdere notitie werden uitgangspunten voor beleid ten aanzien van kunstenaarswerkplaatsen geformuleerd. Op sommige punten bleven aspecten onuitgewerkt terwijl tegelijkertijd ontwikkelingen in de praktijk tot nieuwe inzichten leidden. Daarom wordt gevraagd om de Raad te laten instemmen met de uitgangspunten in de bijgaande geaktualiseerde samenvatting.
- 2.1 Beoogd resultaat
Beoogd wordt de toestemming van de Raad om het atelier- en broedplaatsenbeleid op de voorgestelde wijze vorm te geven.
- 3 Motivering en argumenten
Zie bijgevoegde samenvatting van het atelier- en broedplaatsenbeleid.
- 4 Extern draagvlak
Met verschillende vertegenwoordigers uit de Nijmeegse beeldende kunstwereld is over dit onderwerp gesproken (onder meer met Stichting Dak, organisatoren van de Zeepunie, mensen van de Grote Broek, tijdelijke gebruikers Vasim en individuele kunstenaars.) De wensen en

Vervolgvel

1

behoeften zijn zo goed mogelijk vertaald in dit geactualiseerde document.

5 Aanpak / uitvoering

Na vaststelling door de Raad worden de verschillende vervolgstappen nader uitgewerkt.

5.1 Planning

-

5.2 Communicatie

Alle interne en externe betrokkenen, die bij de uitwerking van dit onderwerp een rol spelen worden geïnformeerd. Daarnaast is het vanwege de onduidelijkheid, die over het onderwerp is ontstaan, noodzakelijk om met een persbericht naar buiten toe helderheid te scheppen over intenties en uitgangspunten met betrekking tot dit onderwerp.

5.3 Producten

Het atelier- en broedplaatsenbeleid valt onder produkt 'Accommodatiebeleid' en onder het programma 'Cultuur'.

5.4 Evaluatie en verantwoording

-

6 Kosten, baten en dekking

In het college en de perspectiefnota is rekening gehouden met een investering ad € 5.000.000 in culturele broedplaatsen in de periode 2003-2006.

In de bijlage wordt voorgesteld om deze post gekoppeld aan panden in te zetten, zodat ruimte voor deze culturele bestemming beschikbaar komt.

De financiering van één van de vier beoogde broedplaatsen is op een andere manier opgelost. De ontwikkeling van de Krayenhoff is namelijk ten laste gebracht van de planexploitatie Limos. Dit betekent dat de doelstelling om vier permanente broedplekken tot stand te brengen kan worden gehaald, terwijl binnen het genoemde budget financiële ruimte kan worden vrijgemaakt voor andere culturele doelen met een hoge prioriteit.

Bijlage: notitie 'ateliers en broedplaatsen'

Ontwerp Raadsbesluit

De Raad van de Gemeente Nijmegen,
bijeen in zijn openbare vergadering van 16 april 2003;

Gelezen het voorstel van
het college van Burgemeester en Wethouders van 18 maart 2003;

Gelet op
Artikel 156 van de Gemeentewet;

Besluit
de uitgangspunten voor het atelier- en broedplaatsenbeleid vast te
stellen zoals beschreven in de bijgevoegde notitie 'Ateliers en
broedplaatsen'.

De voorzitter

De raadsgriffier

ATELIERS EN BROEDPLAATSEN

Een aantrekkelijke stad is een stad met een levendig cultureel klimaat. Deze overtuiging bepaalde de inhoud van Cultuur aan de Waal, de beleidsnotitie waarin de Nijmeegse culturele kansen werden beschreven. In die notitie werd onder meer gezocht naar een formulering van de gemeentelijke rol in cultureel verband. Geconcludeerd werd dat deze zich toespitst op twee punten: het bewerkstelligen van een krachtiger fundament voor kunst en cultuur in de samenleving en het stimuleren van inhoudelijke ontwikkeling op het gebied van cultuur. Deze beide doelen zijn van invloed bij het vaststellen van kaders voor het Nijmeegse atelierbeleid.

Natuurlijk redeneren we bij het atelierbeleid ook vanuit het typisch Nijmeegse culturele imago - het kleinschalige en tegendraadse - dat vooral door de aanwezigheid van produktie kan worden versterkt. Nijmegen herbergt geen kunstvakopleiding, die de bedrijvigheid van kunstenaars als vanzelf met zich meebrengt. Produktie van kunst moeten hier langs andere wegen worden 'georganiseerd'. Terwijl het cultuurbereik hier breed is en de vraag om kunst groot, zijn de mogelijkheden voor 'het maken' verhoudingsgewijs beperkt. Deze twee gegevens verdienen meer evenwicht.

Per 2003 geeft het Rijk criteria mee bij de besteding van middelen uit de Geldstroom Beeldende Kunst en Vormgeving. Naast 'bevordering van cultuurdeelname' is 'ontwikkeling van het cultureel ondernemerschap' aan gemeenten als huiswerk meegegeven. Vanuit deze termen moeten het Nijmeegse atelierbestand en het Nijmeegse artistieke produktieklimaat op orde worden gebracht.

HUIDIGE SITUATIE

In het totaal van de Nijmeegse kunstbedrijvigheid spelen een aantal voorzieningen een cruciale rol. In de bestaande (gesubsidieerde) beeldende kunstinfrastructuur kunnen we een opdeling maken in 'produktie' en 'presentatie'.

We kennen de individuele ateliers van Stichting DAK. Daarnaast hebben we de gemeenschappelijke werkplaatsen van De Olifant, waar kunstenaars gebruik kunnen maken van apparatuur en technische middelen (brongieten en grafiek) die men zich privé niet kan veroorloven. In de werkplaatsen van DAK en Olifant vindt de kunstproduktie plaats. Dit zijn de plekken die de activiteit van kunstenaars zichtbaar maken.

Resultaten en ideeën worden gepresenteerd in het Centrum Beeldende Kunst Nijmegen (CBKN) en bij de kunstenaarsinitiatieven (Paraplufabriek, Extrapool, Beam). Dit zijn de plekken waar kunstenaars en publiek elkaar treffen. Daarnaast speelt Museum Het Valkhof natuurlijk een rol in de presentatie en profilering van beeldende kunst.

Binnen dit geheel zijn de individuele werkplaatsen op te vatten als basisvoorzieningen die het kunstenaars mogelijk maken om hun vak uit te oefenen.

Stichting DAK is de beheerder van individuele kunstenaarsateliers in Nijmegen. Deze stichting ziet toe op een bestand van 12 panden waarin 98 kunstenaar over werkruimte beschikken (zie bijlage). De stichting heeft een budgetsubsidie van € 39.369 per jaar.

De behoefte aan ateliers is veel groter. Daarom hanteert het DAK een wachtlijst. Als kunstenaars zich melden vindt eerst een beroepsmatigheidstoets plaats. Iedereen kan zich immers kunstenaar noemen, maar niet iedereen hoort tot die categorie waarvoor het DAK zich inzet. De stichting faciliteert uitsluitend 'beeldend' kunstenaars. Mensen die in hun vrije tijd creatief bezig zijn, vallen buiten het 'zorggebied' van de

stichting. Evenals mensen die zich bezighouden met toegepaste kunst (mode, vormgeving, fotografie, etc.)

Bij de toetsing wordt gewerkt met criteria die - in hun samenhang - bepalen of iemand tot de doelgroep moet worden gerekend. (Die criteria zijn: beroepsopleiding, het aangesloten zijn bij beroepsorganisaties, een overzicht met verkopen, opdrachten en/of exposities.) De wachtlijst toont momenteel zicht op 110 ruimtezoekende kunstenaars.

Over het totale aantal ateliers in Nijmegen - buiten het DAK-circuit om - zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar. Wel weten we dat in Nijmegen 490 kunstenaars werkzaam zouden moeten zijn volgens 'ongecensureerde registraties'. Een nuancering van dit cijfer is dat ongeveer 275 mensen daarvan professioneel zijn. Dat wil zeggen: kunstenaars die hun vak beroepsmatig beoefenen en die via ballotage door vakorganisaties (DAK, GBK, VVK) op hun professionaliteit zijn getoetst.

In deze context en met deze grootheden moeten we de atelierproblematiek bezien en de kansen bekijken.

PROBLEMEN

1. Het tekort aan ateliers

De vraag naar atelierruimte is erg groot. Nadat een kunstenaar bij ballotage als voldoende professioneel is beoordeeld, wordt zijn of haar uithoudingsvermogen nog eens ernstig op de proef gesteld door een jarenlang verblijf op een indrukwekkende wachtlijst. Panden die betaalbare werkruimtes opleveren zijn niet eenvoudig meer te vinden. De blik op ontwikkelingen binnen de huidige onroerend-goedmarkt maakt dat de situatie in de toekomst alleen maar schrijnender wordt. Als de beschikking van ateliers afhankelijk blijft van het 'om niet' in gebruik krijgen van gemeentelijke panden, staan kunstenaars er slecht voor.

Het tekort wordt natuurlijk sterk bepaald door de prijs die kunstenaars kunnen betalen. Als houvast nemen we het niveau van ateliers in de Snijderskazerne. Daar werd € 30,- tot € 40,- per m² per jaar betaald, wat met vaste lasten erbij per maand een huur van € 120,- opleverde. Ook starters bleken in staat om dit bedrag op te brengen. (Het Landelijk Overleg Ateliers adviseert voor beeldende kunstenaars een prijs van € 35,- per m² per jaar. In Arnhem is dat de minimumhuurprijs die wordt gehanteerd.)

2. De ontwikkeling binnen de vakdiscipline

De doelgroep van het DAK verandert van karakter. De net afgestudeerde kunstenaar zal (door toedoen van de WIK) eerder geneigd zijn om het kunstenaarschap te combineren met een andere baan. Bovendien is de aantrekkingskracht van nieuwe media en digitale technieken groot en is de grens tussen autonome en toegepaste kunst steeds moeilijker te trekken. Het wordt moeilijk, zelfs onzinnig, om de beroepsgroep te blijven beperken tot alleen de autonoom werkende beeldende kunstenaars.

3. Het oneigenlijk gebruik en gebrek aan 'doorstroming'

Ervaring heeft geleerd dat niet alle ateliers op de juiste wijze worden benut. Er zijn kunstenaars die maar weinig gebruik maken van hun werkruimte. Maar er zijn ook kunstenaars die succesvol zijn en best hogere huurprijzen zouden kunnen opbrengen.

De atelierkrapte heeft tot verstarring geleid in het bestand. Wie eenmaal een atelier heeft, houdt deze aan tot in lengte van dagen. Van een atelier 'op maat' (in de zin van: toegespitst op de beoefende vakdiscipline, en toegespitst op de inkomenssituatie) is dus geen sprake.

4. Het wegvallen van de woon/werkcombinatie

Lang werd in Nijmegen de combinatie van wonen en werken in ateliers gedoogd. Nadat door aanscherping van veiligheidseisen dit soort situaties niet langer konden worden getolereerd, kwamen veel kunstenaars voor hoge lasten te staan. Naast het atelier moest nu ook woonruimte worden gehuurd. Door deze historie is er nu sprake van een grote vraag naar atelierwoningen.

5. De beperkte mogelijkheden van het DAK

Het bureau van Stichting DAK is, gezien het omvangrijke takenpakket, onvoldoende toegerust. Slechts een directeur (met een aanstelling van 18 uur per week) en één onderhoudsman (van 30 uur per week) klaren alle klussen zo goed als in de beperkt beschikbare tijd mogelijk is. De financiële administratie en de huuradministratie zijn ondergebracht bij HESTIA Vastgoedmanagement. Voor samenwerking met de partnerorganisatie in Arnhem (SLAK) is geen tijd, terwijl daaruit juist oplossingen voor prangende kwesties kunnen voortvloeien.

Op deze manier stagneert de werving van nieuwe panden en is het onmogelijk om verbetering in de bestaande situatie aan te brengen.

NIEUWE WEGEN

We kunnen stellen dat er te weinig ateliers zijn, dat de definitie van de doelgroep niet meer up-to-date is, dat de bestaande ateliers niet altijd effectief worden ingezet, dat woon/werkpanden ontbreken en dat het DAK amper in staat is om het huidige atelierbestand op orde te houden. Verspreid over de volgende drie maatregelen is op deze punten verbetering te boeken.

1. Versteving van de positie van Stichting DAK

Stichting DAK is voor de gemeente de gesprekspartner als het gaat om individuele ateliers en (eventueel) om de hieronder beschreven broedplaatsen. Bij de overeenkomst voor een budgetsubsidie wordt daartoe over de volgende punten onderhandeld.

- Het DAK voert een systeem in van herballotage. Dat wil zeggen dat na een periode van vijf jaar opnieuw wordt bekeken of er sprake is van eigenlijk gebruik van het atelier, of een kunstenaar nog voldoet aan de norm van beroepsmatigheid en of inkomensverandering aanleiding is voor doorstroming.
- Het DAK faciliteert niet langer uitsluitend beeldende kunstenaars. Ook aan mensen uit de toegepaste kunsten kan (via de wachtlijst) een atelier worden toegewezen.
- Huurdifferentiatie wordt uitgewerkt op twee niveaus. Het DAK voert een puntensysteem in, waarin atelierprijzen worden bepaald aan de hand van ligging en faciliteiten per pand. Tegelijkertijd wordt onderzocht of een huursubsidie-systeem kan worden geïntroduceerd, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen niet-draagkrachtige en draagkrachtige kunstenaars, oftewel tussen 'starters' en mensen met een reeds ontwikkelde beroepspraktijk.
- De samenwerking met het SLAK wordt uitgebouwd. Niet alleen omdat het waardevol is om gebruik te maken van de expertise van het SLAK. Ook omdat de 'verzorgingsgebieden' van beide stichtingen aan elkaar grenzen. Zo ontstaan mogelijkheden om in gezamenlijkheid woningcorporaties uit te dagen voor experimentele woon/werkpanden in het KAN-gebied.
- Per broedplaats wordt bekeken of er een rol voor het DAK is weggelegd. De toewijzing van individuele ateliers in broedplaatsen hoeft niet perse via bemiddeling door het DAK te verlopen. Mocht in een voorkomende broedplaatsontwikkeling een centrale rol van het DAK juist effectief zijn, dan moet de stichting daarvoor kunnen worden aangesproken.

De uitkomst van deze onderhandeling (en de mate waarin samenwerking met het SLAK mogelijk is) zal leiden tot een budgetsubsidie waarover apart besluitvorming aan de Raad zal worden voorgelegd.

2. De ontwikkeling van broedplaatsen

Kunstenaars zijn in hun ateliers vaak erg geïsoleerd bezig. Extreem gesteld: een atelier is een ruimte waar slechts een enkele buitenstaander doordringt.

In het verleden is gebleken dat het 'toevallig samenwonen' van kunstenaars uit verschillende vakdisciplines en werkterreinen tot bijzondere projecten en inspirerende samenwerkingsvormen leidt. Denk aan de Snijderskazerne en het Julianaplein. Hier ontstonden initiatieven die tot samenwerking en tot publieksgerichte activiteit leidden. Door haar culturele karakteristieken (kleinschalig, tegendraads) vraagt Nijmegen om meer gerichte aandacht voor dit soort vrijplaatsen waar experimentele en artistieke initiatieven kunnen gedijen. Daarom wordt voorgesteld om onder de overkoepelende term van 'broedplaatsen' panden te ontwikkelen, waarin kunstenaars (door de combinatie van de beeldende kunst en de commerciële en artistieke bedrijvigheid uit andere kunstdisciplines) gelegenheid krijgen om hun vakmanschap inhoudelijk en commercieel te vervolmaken.

Voordelen.

- Het atelierbestand wordt substantieel uitgebreid.
- Het cultureel ondernemerschap krijgt een enorme impuls. Vanuit de collectiviteit van een broedplaats wordt een kunstenaar extra gestimuleerd om zich - in de veiligheid van het grote geheel - als cultureel ondernemer te ontwikkelen. Dat ondernemerschap krijgt vorm niet alleen door de produktie van het werk maar ook door alles wat nodig is om de link naar het publiek te leggen (opbouwen netwerk, uitzetten PR, organiseren en tentoonstellen, etc.) Het ondernemerschap van kunstenaars wordt aangesproken in situaties waar hun kunstproduktie een relatie aangaat met de 'markt'. Juist in de collectiviteit van een broedplaats kan met de balans tussen artistieke vrijheid en commercialiteit worden geoefend en kunnen ervaringen worden uitgewisseld. Broedplaatsen bieden dus een unieke gelegenheid voor 'scholing' op dit aspect van het kunstenaarsvak. Zo krijgen met name jonge kunstenaars - na de academie maar voordat ze een eigen atelier kunnen bekostigen - de kans om een renderende beroepspraktijk op te bouwen.
- Deze alternatieve werk- en leefvormen zullen een welkome aanvulling zijn op het voorzieningenniveau in de buurt (podium, vergaderruimte, trefpunt, etc.) Zo kan vanuit de kunst worden bijgedragen aan functiemenging en aantrekkelijkheid van monotone woongebieden. Een verschil tussen broedplaatsen en ateliers (waar meestal sprake is van naar-binnen-gerichtheid) is de uitstraling naar buiten. De aanwezigheid van kunstenaars in een broedplaats zal de levendigheid in een wijk vergroten en de drempel naar kunst aanzienlijk verlagen.

Rekening houdend met het aantal Nijmeegse kunstenaars, de atelierbehoefte, de reeds aanwezige culturele infrastructuur (en met een schuin oog naar reële opties wat panden betreft) wordt geadviseerd om in te zetten op 3 of 4 permanente locaties. Dit aantal garandeert dat er in vier panden met verschillende karakters vier uiteenlopende werksferen zichtbaar gemaakt kunnen worden. Daarnaast blijven tijdelijk beschikbare panden aantrekkelijk voor dit doel.

Voor dit moment worden 4 locaties geclaimd, die geschikt zijn wat betreft de spreiding over de stad. Bijzonder is dat het in alle gevallen gaat om een pand met specifieke kenmerken. Dit maakt het mogelijk om de broedplaatsen te koppelen aan een ander belangrijk fenomeen van deze tijd: de verantwoorde omgang met cultureel erfgoed. Misschien binnen het kader

van het atelierbeleid een afgeleide doelstelling, maar wel een zinvolle als we redeneren vanuit bredere gemeentelijke beleidskaders. Door de inzet van karakteristieke monumenten voor eigentijdse culturele bestemmingen wordt historisch erfgoed immers voor een breed publiek zichtbaar en toegankelijk gemaakt.

De Krayenhoff (een monumentale kazerne)

Een cultureel bedrijfsverzamelgebouw waar 30 tot 35 ateliers kunnen worden ondergebracht en waar verder ruimte is voor kantoren van culturele organisaties, voor commerciële bedrijven op het grensvlak van cultuur en ICT en voor woon/werkstudio's ten behoeve van 'toegepaste' kunstenaars.

De Grote Broek (een oude drukkerij)

De Grote Broek zou zich kunnen ontwikkelen tot een culturele broedplaats in het stadscentrum waar de ontmoetings- en presentatiefunctie overheersen.

De Dobbelmann (een voormalige fabriek)

Deze fabriek zou door de ligging in een woonwijk een broedplaats kunnen worden waar interactie met de buurt voorop staat. In het tijdelijk gebruik heeft de Zeepunie de aantrekkelijkheid getoond van de afwisseling en de dynamiek die een dergelijke culturele functie in een woonomgeving brengt. Of de voorbereiding van een broedplaats hier realistisch is, moet nog blijken. In het open-planproces werden immers andere opties voor het pand aangedragen waarbinnen alleen de begane grond voor cultuur wordt gereserveerd. Het is nog even de vraag of binnen die beschikbare oppervlakte een broedplaatsfunctie tot uiting kan komen.

De Vasim (industrieel erfgoed)

Door de ligging en de beschikbaarheid van buitengebied liggen hier kansen voor de ontwikkeling van een plek waar met de meer ambachtelijke en industriële varianten uit de kunsten geëxperimenteerd zou kunnen worden.

Het is ongewis of deze objecten allemaal gerealiseerd kunnen worden. De ontwikkeling van de Krayenhoff loopt al. Over de Grote Broek moet eerst besluitvorming volgen. Voor Dobbelmann en Vasim moeten de culturele invullingen nog worden uitgewerkt. Alternatieven houden we bij de hand, omdat onzeker is of de genoemde voorbeelden daadwerkelijk tot broedplekken zullen uitgroeien. (Voor die situatie zijn we in ieder geval vast alert op mogelijkheden van andere panden en plekken, waaronder in de Waalsprong.)

Inzet financiële middelen

Een voorwaarde om broedplaatsen te creëren is de beschikbaarheid over een budget dat kan worden ingezet om een pand voor deze bestemming vrij te maken. De gemeentelijke bijdrage is gekoppeld aan de fysieke inbreng: het gebouw.

Het is dus van belang om het 'broedplaatsbudget' uit het Collegeakkoord in deze zin aan te wenden. Deze gemeentelijke middelen moeten worden ingezet om ruimte beschikbaar te maken voor een bestemming zoals die hier is omschreven. In principe gaat het dus om een investeringssubsidie. Er is immers altijd sprake van rechtstreekse koppeling aan een gebouw. Per situatie zullen de gemeentelijke bijdragen sterk uiteenlopen, omdat deze afhankelijk zijn van het feit of een pand moet worden aangekocht, kan worden gehuurd of moet worden verbouwd. Bovendien moet per situatie bekeken worden welke inkomsten uit huur reëel zijn.

Om juridische redenen (denk aan het verbinden van consequenties aan het niet nakomen van van de hieronder geformuleerde criteria) is een subsidierelatie te verkiezen boven een huurovereenkomst, waarin een indirecte subsidie in huisvestingslasten is verwerkt.

Criteria

Het lijkt een wat tegenstrijdige aangelegenheid om voorwaarden aan een culturele 'vrijplaats' te stellen. Creativiteit moet hier ongedwongen kunnen floreren. De gemeente moet plekken voor deze functie willen

aanbieden zonder verder op de inhoud te gaan sturen. Het is dus ongewenst om vaste prestatieresultaten af te spreken. Maar een definitie van het begrip broedplaats en een beschrijving van de uitstraling zijn wel essentieel.

- Een broedplaats is een locatie waar individuele ateliers gecombineerd zijn met collectieve werkruimte(n).
- Er is sprake van activiteit op het gebied van meerdere kunstdisciplines.
- Er is sprake van artistieke productie in combinatie met commerciële bedrijvigheid.
- Er is sprake van publieksgerichte activiteiten.
- Er is sprake van doorstroming bij de gebruikers en organisatoren.
- Het belang voor professionele (dus beroeps)kunstenaars is aantoonbaar.
- De vorige criteria impliceren de beschikbaarheid van een minimale oppervlakte, die in principe op 1000 m² wordt gesteld.

We houden de mogelijkheid open om per broedplaats de criteria in hun samenhang te bezien en om aan de hand van een extra criterium nog een verbijzondering te benoemen. Elke 5 jaar wordt bekeken of de activiteiten in dit profiel passen. Is dat niet het geval dan zal per situatie worden bekeken welke maatregelen nodig zijn (verkoop pand, aantrekken nieuwe organisaties, etc.)

Uiteraard volgt per te ontwikkelen broedplek een afzonderlijke besluitvormingsprocedure, zodat gedetailleerd in te maken afspraken en omvang van de gemeentelijke bijdrage kan worden meegekeken. (Met uitzondering van de Krayenhoff, waarvoor op bestemmingsplanniveau door de Raad en op inrichtingsniveau al door het College goedkeuring werd gegeven.)

1. Kansen voor architectuur en culturele planologie

Ter compensatie van de tot nu toe beschreven problematische kwesties rond de kunstenaarsateliers, ligt er ook een meer tot de verbeelding sprekend onderwerp op de loer. De kans om werkplaatsen te realiseren via ongewone bouwmethodes, in ongebruikelijke verschijningsvormen en voor relatief lage kosten wat betreft de ontwikkeling en exploitatie.

Zoals gezegd is er een grote vraag naar woon-werkpanden. (Een vraag die we niet met precieze cijfers kunnen onderbouwen omdat we voor dit item geen gemeentelijke taak zien weggelegd.) Vanuit bredere gemeentelijke kaders zou dit onderwerp toch - en juist op dit moment - moeten worden opgepakt.

In de nieuwbouwprojecten van de Waalsprong wordt gestreefd naar functiemenging. Toevoeging van woon/werkpanden voor kunstenaars zou een aantrekkelijke levendigheid kunnen opleveren in monotone bebouwingsclusters.

Er zijn experimenten met dit soort bouwopdrachten bekend. (Containerbouw in Eindhoven, cascobouw in Arnhem, loodsen in Amsterdam, etc.) Grote vindingrijkheid heeft op andere plaatsen al geleid tot zeer betaalbare en toch bijzondere woon/werkcomplexen. Voor het vakgebied van de architectuur zou hier een aantrekkelijke opgave kunnen liggen.

De afspraak zou moeten zijn dat aanknopingspunten voor dit soort projecten nauwlettend in de gaten worden gehouden door gemeentebestuur, ontwikkelaars en belanghebbenden. Maar om niet te blijven hangen in alleen maar een fantasie moet worden onderzocht of dit idee op minimaal één locatie als voorbeeldproject van de grond kan komen.

Op dit moment is het nog mogelijk om in de planvorming rond vlek 21, een gebied tussen de Oosterhout en de dijk, de ontwikkeling van atelierwoningen serieus op te pakken. Vandaar dat een subsidieaanvraag zal worden voorbereid in het kader van het Innovatie Programma Stedelijke Vernieuwing van VROM. Toekenning van zo'n IPSV-subsidie maakt het mogelijk om een

culturele ontwikkeling van vlek 21 uit te werken, waarbij atelierwoningen een substantieel onderdeel vormen. Maar zo'n subsidietoekenning levert ook publiciteit op waarmee twee dingen duidelijk worden gemaakt.

- Nijmegen staat open voor het stoeien met architectonische en stedenbouwkundige principes die leiden tot originele vondsten in de openbare ruimte.
- Nijmegen probeert op een creatieve en vooruitstrevend interdisciplinaire manier tot uitbreiding van het atelierbestand te komen.

ACTIES EN FINANCIEN

De lijnen die we hier uitzetten sporen met de intenties van de gemeentelijke cultuurvisie en het rijksbeleid voor de Geldstroom BKV. Instemming met deze intenties betekent instemming met de volgende acties en met de bijbehorende financiële vertaling (die schematisch is weergegeven in een bijlage).

1. Aanpassing budgetsubsidie DAK

Het budgetcontract met het DAK wordt aangepast. Mogelijkheden voor samenwerking met het SLAK worden onderzocht en de rol van het DAK met betrekking tot broedplaatsen wordt geformuleerd. Deze herbezinning op het takenpakket van het DAK vraagt om een kritische blik op het huidige subsidieniveau. Voorgesteld wordt om 2003 (waarvoor al subsidie werd toegekend) te beschouwen als oriëntatieperiode zodat onderhandelingen over een nieuw budgetcontract in 2004 kunnen volgen.

2. Ontwikkeling broedplaatsen

Er worden in de periode 2003 tot en met 2006 4 permanente broedplaatsen gerealiseerd.

- De ontwikkeling van de Krayenhoffkazerne wordt bekostigd uit de planexploitatie Limos.
- Over de Grote Broek zal besluitvorming worden voorbereid. Het is nu nog onzeker in welke omvang aanwending van middelen uit het broedplaatsenbudget nodig is. Een redelijke raming van dit moment komt neer op een eenmalige gemeentelijke bijdrage van € 325.000.
- Als voor de Dobbelmanfabriek een functie in deze richting realistisch wordt, moet rekening worden gehouden met een bijdrage van € 600.000.
- De Vasim vraagt om een investering van € 1.900.000. Dat bedrag is exclusief verbouwingskosten.

Als een van deze plannen 'sneuvelt', wordt een nieuwe optie opgevoerd (denk aan kansen in andere herinrichtingsgebieden en de Waalsprong).

Tot slot moeten p.m. de kosten worden genoteerd van tijdelijk beschikbare panden, die zich voor een broedplaatsfunctie lenen.

3. Kansen voor architectuur en culturele planologie

Er wordt een subsidieaanvraag in het kader van het IPSV opgesteld voor planontwikkeling in de Waalsprong (vlek 21). Met als drijfveer dat hier geëxperimenteerd kan worden met bouwvormen en culturele planologie zal een plan worden uitgewerkt, waarvan atelierwoningen een belangrijk bestanddeel zijn.

Met deze actie zijn in dit stadium nog geen kosten gemoeid, die in dit verband in beeld moeten worden gebracht.

Bijlage 1

Overzicht DAK-panden juli 2002

	aantal kunstenaars:	
Spadestraat 4	14	eigendom DAK
Dr. Jan Berendsstraat 47	1	in huur van Gemeente
Dobbelmannweg 5	11	in huur van Gemeente
Hessenberg 1	8	in huur van Gemeente
Pijkestraat 4	1	in huur van Gemeente
Pijkestraat 6	1	in huur van Gemeente
Bazuinstraat 1	4	om niet in gebruik
Pijkestraat 5	1	om niet in gebruik
Pijkestraat 7a	1	om niet in gebruik
Pijkestraat 27	7	om niet in gebruik
Villanovastraat 2-4-6	19 ???	om niet in gebruik
De Meerberg	30	in huur bij particulier

Totaal aantal panden: 12

Totaal aantal kunstenaars: 98

Opmerkingen:

1. De toekomst van de Villanovastraat hangt af van de ontwikkeling van de plannen voor de Wolfskuil.
2. De ateliers in De Meerberg zijn tijdelijk beschikbaar voor een periode van 2 tot 3 jaar.
3. In de Dobbelmannfabriek aan de Graafsedwardsstraat zijn tijdelijk 10 werkplaatsen voor beeldend kunstenaars ingericht.
4. In de Krayenhoffkazerne zullen 30 tot 35 ateliers worden gerealiseerd.

Bijlage 2

INVESTERINGSKREDIET CULTURELE BROEDPLAATSEN

	Krediet
	5.000.000

<u>Bestedingen</u> ¹	
▪ Krayenhoff (ten laste van planexploitatie Limos)	-
▪ Grote Broek	325.000
▪ Dobbelmann	600.000
▪ Vasim (exclusief verbouwing)	1.900.000

Verder moet rekening worden gehouden met extra budget voor het geval de Dobbelmann als mogelijkheid vervalt en een andere 4^e broedplaats gerealiseerd moet worden.

Tot slot past het bij dit onderwerp om een post te reserveren voor tijdelijke broedplaatsmogelijkheden, die zich zullen aandienen.

¹ De bestedingen zijn weliswaar gebaseerd op aannames van dit moment, maar geven globaal de (per project nogal uiteenlopende) omvang van bedragen die in de investeringssfeer worden verlangd.